0,55 m dydžio tamsia dėme. Viena kapo pusė buvo suardyta arimo vagų. Kapo duobė buvo 0,26 m gylio, smailėjančiu dugnu, kuris pasiektas maždaug 0,75 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Taigi kapas įrengtas įžemyje, perkasant pilkapio pagrindą. Kauliukai švariai išrinkti iš laužavietės. Duobėje tarp degintinių kauliukų rasti sutrupėjusios žalvarinės įvijos fragmentai. Atlikus antropologinės medžiagos analizę (doc. dr. R. Jankauskas) nustatyta, jog kape palaidotas nenustatytos lyties suaugęs, maždaug 40 m. amžiaus individas.

Tame pačiame pilkapyje, sampilo PR dalyje, 3–4 m nuo kapo 1, ant pagrindo rasti dar keli degintiniai kauliukai. Atlikus antropologinės medžiagos analizę paaiškėjo, jog kauliukai priklausė ne tam pačiam individui, bet 1–5 m. amžiaus vaikui.

Pilkapyje 7 aptiktas vienas *degintinis kapas*, įrengtas beveik pilkapio centre, kvartalinės linijos ardomoje pilkapio dalyje. Pavieniai degintiniai kauliukai aptikti pilkapio sampile, 0,22 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Pats kapas įrengtas ant pilkapio pagrindo, 0,31 m gylyje. Su smėliu sumaišyti degintiniai kauliukai išbarstyti kelių kvadratinių metrų plote. Sluoksnio su kauliukais storis – 5–10 cm. Viršutinėje jo dalyje kauliukai buvo pasklidę kompaktiškiau, 0,44x0,6 m plotelyje. Tarp kauliukų rasti vos keli angliukai. Apie 0,6–0,7 m į R nuo šios koncentracijos ant pilkapio pagrindo gulėjo 2 dirbiniai: žalvarinė įvija ir degęs geležinis peiliukas. Kape palaidota suaugusi (per 20 m. amžiaus) moteris. Dar keli pavieniai, antropologiškai neidentifikuojami degintiniai kauliukai rasti įvairiose sampilo vietose bei griovyje.

Abu pilkapiai datuotini vėlyvuoju geležies amžiumi.

JAKŠIŠKIS BARROW CEMETERY

The Jakšiškis barrow cemetery continued to be excavated in 2003. Two burial mounds were investigated and two cremations dated to the Late Iron Age were found.

KUBILIŠKIO–RADIŠIŲ PILKAPYNAS

Andra SIMNIŠKYTĖ

Senkapiais vadinamas Kubiliškio–Radišių pilkapynas (Rokiškio r.) žinomas nuo XIX a. pabaigos. F. Pokrovskis nurodė čia buvus apie 20 akmenimis apdėtų pilkapių. XX a. pradžioje pilkapius kasinėjo kunigas J. Žiogas, tačiau jo rastosios medžiagos likimas yra neaiškus. Kubiliškio–Radišių radiniai gali būti jo kolekcijoje, kuri dabar saugoma ŠMA. 1949 m. žvalgomosios ekspedicijos ataskaitoje minimi tik 3 pilkapiai (*LIIR*, f. 1, b. 3, p. 65), o 1970 m. žvalgomoji ekspedicija neberado ir jų (*LIIR*, f. 1, b. 150, p. 24).

Kubiliškio–Radišių pilkapynas yra Rokiškio r., dešiniajame Audros upės krante, ties Aukštakalnių žuvininkystės tvenkiniais paversta upės atkarpa. Pilkapynas yra už poros km į PR nuo Baušiškių piliakalnio ir pilkapyno, 0,55 km į PV nuo Mičiūnų k. kapinių, abipus miško keliuko, kadaise skyrusio Jaurų ir Kubiliškio kaimus (24 pav.). Paminklas yra Audros slėnį ribojančios, mišku apaugusios aukštumos pakraštyje.

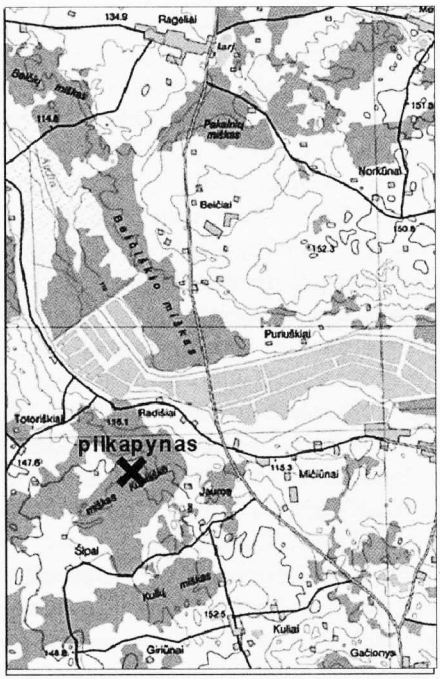

24 pav. Kubiliškio–Radišių pilkapyno situacija. *A. Simniškytės brėž.*

Fig. 24. Situation of Kubiliškis–Radišiai barrow cemetery.

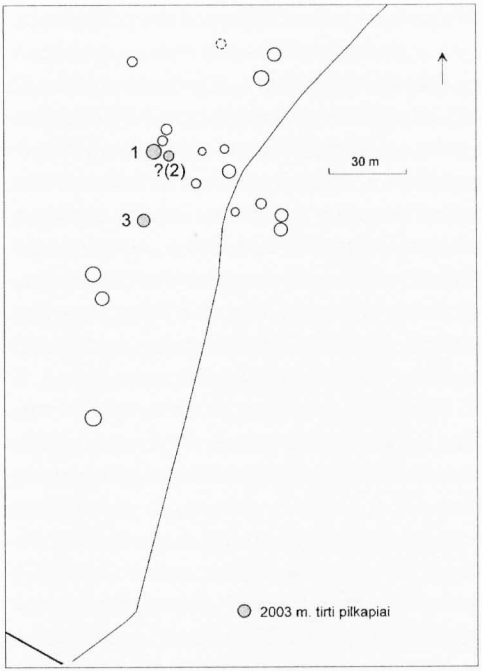

25 pav. Kubiliškio–Radišių pilkapynas. *A. Simniškytės brėž.*

Fig. 25. Barrow cemetery of Kubiliškis-Radišiai.

2003 m. iš viso suskaičiuota 20 pilkapių, kurie yra nedideli, 3–7 m skersmens, su akmenų vainikais. Beveik visi pilkapiai iškasinėti didžiulėmis duobėmis. Daugelis sampilų taip suardyti, jog išlikę akmenų vainikai ribojo ne sampilą, bet duobę.

Centrinėje pilkapyno dalyje, kurią kerta miško keliukas į Kubiliškio vienkiemį, pilkapiai išsidėstę netoli vienas kito ant ŠV–PR kryptimi pailgos pakilumos (25 pav.). Vienas pilkapis supiltas kiek atokiau, pakilumos ŠV šlaite. Į Š nuo centrinės pilkapyno dalies, už nežymios lomos – kita pakiluma, ant kurios yra 2 pilkapiai. Dar toliau į Š aukštuma leidžiasi Audros slėnio link. Pakilumos ŠV šlaite pastebėtas 3,5 m skersmens akmenų vainikas – buvusio pilkapio (?) likučiai. Į P nuo centrinės pilkapyno dalies yra dar 4 pilkapiai, vienas nuo kito nutolę 10–50 m.

Remiantis išorinėmis pilkapių konstrukcijomis (sampilai ir akmenų vainikai) pilkapynas datuojamas III–IV ar III–VI a. (žr. *LAA*, t. 3, V., 1977, p. 57). Siekiant patikslinti kapinyno chronologiją, 2003 m. buvo ištirti 3 sampilai, iš kurių vienas pasirodė esąs ne pilkapis.

Pilkapis 1 buvo centrinėje pilkapyno dalyje, pilkapis 2 – 27 m į P nuo pilkapio 1. Ka-

sinėjimų metu paaiškėjo, jog abu pilkapiai buvo visiškai „ištirti" jau anksčiau: kapai iškasti, įkapės surinktos, o iš pilkapio belikę tik nejudinti dailūs 3–4 m skersmens (išorėje) akmenų vainikai, formuoti ant buvusio žemės paviršiaus. Akmenys krauti keliais aukštais, būta didesnių ir mažesnių riedulių. Didžiausi akmenys buvo 1,1x0,6x0,5, 0,7x0,4x0,7, 0,6x0,5x0,35 m ir panašaus dydžio. Mažiausi akmenys buvo vos 0,1x0,07x0,09 cm ir panašaus dydžio. Didesni akmenys formavo vainiką, mažesni užpildė tarpus.

Pilkapio 1 centre, akmenų apatinės dalies lygyje, pastebėti tamsūs, maždaug 1 m skersmens ankstesnio perkasimo kontūrai. Kasant dar 0,5–0,6 m, geltoname nejudintame smėlyje išryškėjo pailgos formos 0,54–0,6x1,40 m dydžio kapo kontūrai. Jų V dalyje dar žymūs ankstesnio perkasimo pėdsakai. Kapo, kurio dugnas buvęs maždaug 0,6–0,7 m gylyje, vieta buvo visiškai iškasinėta dar XX a. pradžioje.

Pilkapyje 3, akmenų vainiko ribojamame plote, rasta nemažai angliukų, centre pastebėti 1,5x1,5 m dydžio tamsios netaisyklingos formos dėmės – perkasimo – kontūrai. Duobės užpilde rasti pavieniai atsitiktiniai žmogaus kaulai. Perkasimo duobės dugnas pasiektas maždaug 0,8 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Nustatyta, kad perkasant pilkapį buvo suardytas *kapas 1*, kurio likučiai aptikti 0,4–0,5 m gylyje nuo įdubusio sampilo paviršiaus. Kapo pėdsakai – kaukolės ir dešiniojo žastikaulio fragmentai – aptikti prie pat akmenų vainiko, PV pilkapio pusėje. Moteris (lytis paaiškėjo po antropologinių tyrimų) buvo palaidota apie 0,3–0,4 m gylio duobėje, po pilkapio pagrindu, galva į V–PV (255°). Mirusiosios dešinėje buvo padėta ietis (ietigalis rastas netoli galvos). Ant kaukolės aptikta 1 žalvarinė įvijėlė. Tai visa, kas liko iš kapo, kurio likusi dalis (krūtinės, juosmens ir kojų sritis) buvo suardyta perkasant pilkapį. Stipriai apnykęs ietigalis gali būti priskirtas IG tipui (pagal V. Kazakevičių) ir datuojamas V–VII a. Tam neprieštaravo ir radiokarboninės kapo datos: 1590±60 bp, *1*σ AD415–539, *2*σ AD377–601 (Ki-10765), 1510±80 bp, *1*σ AD 437-451, *2*σ AD 395–663 (Ki–10766).

Taigi remiantis absoliutine chronologija ir laidosenos ypatumais galima pagrįstai teigti, jog Kubiliškio–Radišių pilkapynas yra kiek vėlyvesnis už romėniškojo laikotarpio pilkapius ir datuojamas I tūkstantmečio viduriu.

KUBILIŠKIS–RADIŠIAI BARROW CEMETERY

The Kubiliškis-Radišiai barrow cemetery was excavated in 2003. Two burial mounds were investigated and the scarce remains of two pit inhumations under the mounds were found. In accordance with burial rites, grave goods and absolute chronology (C14) graves could be date to the Migration period.

PADUOBĖS–ŠALTALIŪNĖS III GRUPĖS PILKAPYNAS

Valdas STEPONAITIS

2003 m. buvo pratęsti Paduobės–Šaltaliūnės (Švenčionių r.) III grupės pilkapyno (A 1096 P) tyrinėjimai, LNM pradėti 1987 m. (žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 61–63; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 61–62; *ATL 1990 ir 1991 metais*, V.,